

ÖSTERSUND KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÄLTE

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY

Centre for
research on
economic
relations

PART OF MID SWEDEN UNIVERSITY

ETOUR

PART OF MID SWEDEN UNIVERSITY

ÖSTERSUND KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar

Den här presentationen är en sammanfattning av intervjuer med företag och aktörer inom den kulturella och kreativa sektorn och studenter på Mittuniversitetet.

Intervjuerna har genomförts inom projektet *Östersund KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar*.

Projektet är en del av CER och ETOUR, finansieras av Östersunds kommun respektive Mittuniversitetet och genomförs 2025-2026.

Målsättningen med projektet är att bidra till förbättrade förutsättningar för KKN och kultursektorn att bidra till ökad platsutveckling och platsattraktion i Östersund.

VAD SÄGER KKB-AKTÖRER I ÖSTERSUND?

DEN KREATIVA OCH VÄLKOMNANDE ANDAN

- Stark DIY-anda, vill man att något ska hända så tar man tag i det
- Den kreativa kärnan bygger på öppenhet
- Staden har utvecklats mycket de senaste 20 åren; det lockar nya och utvecklar befintliga invånare
- Mycket sker ideellt
- Att få lov att ta vara på initiativ, en tillåtande miljö, men viktigt att det finns en stödstruktur i botten

Och det är väl det som är entreprenörsanda, att man vill vara på en plats och man hittar lösningen som gör det möjligt liksom.

VIKTIGA SCENER

- Storsjöteatern används faktiskt mer än den får cred för
- Härke och Albergshallen är bra, trots att de har sina begränsningar
- Lux är bra men många nämner de äldre, mindre gallerierna som också saknas
- Tingshuset är bra men en utmaning att få ihop klossen
- Jamtli är en fritidsgård och ett vardagsrum
- Tullgatan 6 är en mötesplats

”

Dels med de kollegor som jag har där, men också, ja men typ faktiskt rent krasst vår hyresvärd, som är en möjliggörare för oss

ÖSTERSUND ÄR INTE BARA STADSKÄRNAN

- Arrangemangen utanför stan lockar fler än de som bor där – flöde åt båda håll
- Det finns spännande scener, allt marknadsförs inte
- Utbytet mellan stad och landsbygd talar också emot ett centraliserat kulturhus

MATEN KAN BLI ÄNNU MER

- Duktiga matproducenter och restauratörer
- Uppmärksamheten har ökat men det skulle kunna bli ännu mer
- Matfestival med kvartersspelningar – av lokala aktörer!
- Enklare att söka tillstånd!

EAT ART fanns men ingen fattade vad det var

KULTUREN MED ELLER MOT IDROTTEEN?

- Naturen och friluftslivet är en stark anledning att flytta hit och stanna
- Som uppvuxen här tar man den nästan för given
- Flera ifrågasätter varför kulturen alltid ska ställas mot idrotten, man kan gilla både och, även inom samma familj
- Det förekommer initiativ för att gifta ihop områdena, synergier!
- Hur förhåller man sig till naturen, kommer kulturen nånsin kunna bli lika självklar dragning?

” Nej men Peterson-Berger hade inte suttit och komponerat på Sommarhagen om han inte hade haft den där utsikten. Vi får komma ihåg det.

”VI BEHÖVER EN LOKAL”

- Men inte nödvändigtvis ett kulturhus – rädsla för att jättebygge blir ett mausoleum som dränerar det som nu bubblar
- Lokaler för både produktion och konsumtion efterfrågas, gärna genreöverskridande
- Monumentalverkstäder, skapande verkstäder, kreativa faciliteter, kursverksamhet
- Lokalerna, särskilt för skapande, får inte vara för polerade, mer förutsättningslöst
- Hyror som gör det möjligt att stanna över längre period (arrende-modell?)
- Mellanstora scener saknas för dans, cirkus, konserter... men fixa de som finns* först!
- Konsthall – lokal för samtidskonst – med rymd skulle inspirera

PLATSUTVECKLING OCH KKB

- Det saknas kulturproducenter och en kulturinkubator
- Splittrade känslor kring Färgstänk, var går gränsen för konst och reklam.
- Potential runt Bangårdsgatan och i gränderna
- Ambitioner kring stadsbyggande behövs

” Jag tycker kommunen har varit jättedåliga på att ställa krav. Man har varit så angelägen att någon ska vilja bygga så då har man fått göra lite vad man vill.

” Många städer som har den typen av miljö med slakthus, lokstallar - vore tråkigt om vi har den typen av miljö om vi ska riva allt. Jag hade blivit inspirerad att göra saker i en sådan miljö.

EN RIK FLORA MED (GÖMDA?) SYNERGIER

- I en liten stad behöver man inte nischa sig, genreöverskridande sker automatiskt
- Upplevs ibland som att det inte finns någon kritisk massa (inom sitt fält, inom kulturen)
- Även kulturkonsumtionen blir bredare
- Dock efterfrågas bredare sammanhang, nätverk och kontaktytor
- Kulturkvarter med mötesplatser, dit man kan gå för att inspireras och ta en bit mat och ett glas vin
- Något gick förlorat när konstutbildningen flyttade (men kan luckra upp gamla strukturer?)
- Hur ska man nå ut med det som händer? Hur ska man få reda på det?

”

Det bygger på, att här känner alla varandra, för så var det. Men så är det inte längre.

”

Så att det känns det finns liksom mycket som bubblar under ytan upplever jag det? Ja, det är många små öar som ja sen kanske det inte alltid alla känner till varandra hela tiden.

Djupintervjuer med KKB-aktörer

Övergripande bild – KKB i Östersund

Sammanfattande iakttagelse

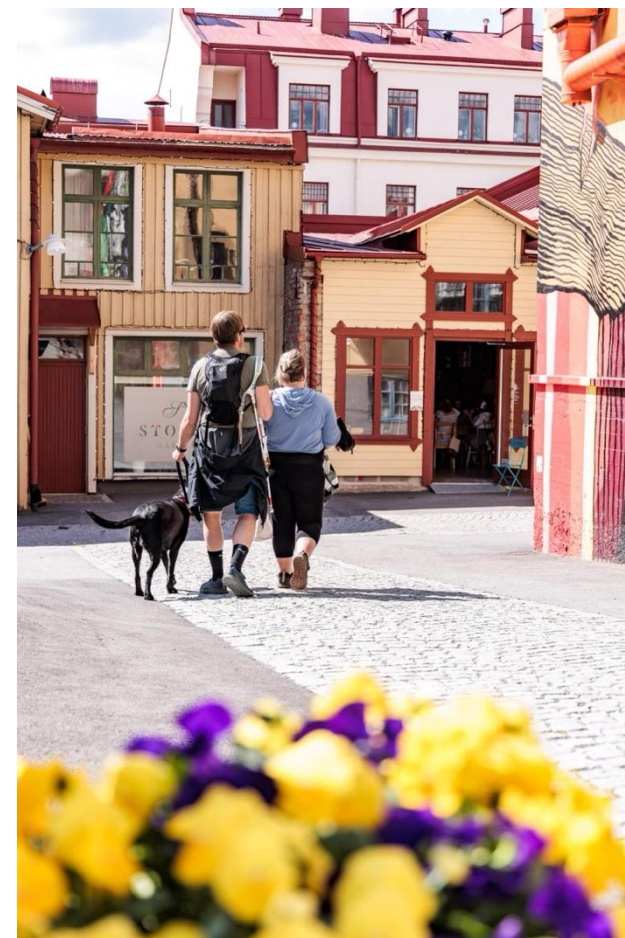
- Informanterna beskriver KKB som **avgörande för platsens attraktivitet, identitet och sociala hållbarhet**, men samtidigt **strukturellt underprioriterad**.
- Stark vilja, hög kompetens och många initiativ – men **brist på långsiktiga stödstrukturer och infrastruktur**.
- Mycket kreativ kraft uppstår trots – inte tack vare – strukturerna.

Platsens attraktionskraft och identitet

- KKB ses som central för:
 - stadsliv, möten och flöden
 - regional identitet och självkänsla
 - Östersund som plats att bo, studera och stanna kvar i
- Kultur, design, gastronomi och litteratur bidrar till **meningsskapande platser**, inte bara konsumtion.

”Allt vi gör, gör vi för att människor ska välja Östersund.”

”Kultur skapar igenkänning, stolthet och tillhörighet.”

KKB som nav, möjliggörare och mellanstruktur

Många verksamheter beskriver sig som:

- nav, samordnare, möjliggörare
- aktörer i "det organisatoriska mellanrummet"

Fokus ligger ofta på:

- processledning, nätverk, relationer
- kapacitetsbyggande snarare än egen produktion

"Vi dukar ett bord som andra kan sitta vid."

Samverkan – stark i praktiken, svag i struktur

Samverkan är:

- omfattande och relationsbaserad
- ofta personberoende och projektbaserad

Skillnader i logik mellan:

- offentlig sektor (bidrag, regelverk)
- näringsliv (resultat, affärsmodeller)
- civilsamhälle/ideella aktörer

”Samverkan fungerar – men den är sårbar.”
”Kulturen är sämre rustad för sponsringslogik.”

Offentlig sektor – stödande men trögrörlig

- Offentligt stöd är avgörande för långsiktighet, men:
 - projektlogik dominerar
 - beställarkompetens och mandat saknas ofta
 - innovation hamnar vid sidan av linjeorganisationen
- Flera aktörer efterfrågar **tydligare politisk riktning**. Det finns vilja, men inte alltid strukturer.

”Rätt personer på rätt plats är helt avgörande.”

Infrastruktur, lokaler och fysiska miljöer

Brist på:

- ändamålsenliga lokaler
- repetitions-, produktions- och mötesplatser
- lågtröskelmiljöer för unga och fria aktörer

Lokaler ses som **grundläggande kulturinfrastruktur**, inte detaljfråga.

”Lokalfrågan är central.”

”Utan platser – ingen långsiktighet.”

Barn, unga och återväxt

Stark samsyn om att:

- barn och unga är avgörande för KKB:s framtid
- delaktighet, medskapande och relationer är centralt

Kulturskolan, Ung kultur och Tingshuset beskrivs som **bärande strukturer.**

”Unga måste få plats – på riktigt.”
”Relationer är viktigare än projekt.”

Östersund som grogrund – möjlig men sårbar

Fördelar:

- liten skala, närhet, korta beslutsvägar
- natur, livskvalitet och starkt engagemang

Utmaningar:

- begränsad marknad
- risk för utflyttning
- personberoende system

- Litenheten är både styrka och svaghet.

Långsiktigt hållbara värden

Informanterna betonar:

- långsiktighet framför snabba resultat
- relationer, tillit och kontinuitet
- kultur som social, demokratisk och ekologisk resurs

KKB ses som **samhällsbärande infrastruktur**.

”Det som är hållbart byggs långsamt.”

”Kultur är inte ett projekt – det är en struktur.”

Samlad slutsats

Intervjuerna pekar samstämmigt på behovet av:

- långsiktiga uppdrag istället för projekt
- tydligare politisk prioritering av KKB
- investeringar i lokaler, mellanstrukturer och kompetens
- bättre integration mellan kultur, samhällsutveckling och näringsliv

KKB i Östersund kännetecknas av hög kvalitet, stark samverkan och stor samhällsnytta – men kräver mer stabila strukturer för att fullt ut bidra till platsens långsiktiga utveckling.

VAD SÄGER STUDENTERNA OM ÖSTERSUND?

Bostäder är viktigt (fungerar både bra och mindre bra)

Liten men levande stad, trevlig gatumiljö

Närheten till naturen är bra

Många restauranger

Positivt med företagskontakter

Man ses på campus

Saknar kanaler och informationsytor för att veta vad som finns och när saker händer